

Aage Jørgensen. *H.C. Andersen-litteraturen 1969-1994: en bibliografi*. Odense: H.C. Andersens Hus, 1995. 248 s. Ill. ISBN 87-8716-257-1. DKK 185,-.

Enhver der beskæftiger sig med dansk litteraturhistorie, kender navnet

Aage Jørgensen. I de forløbne årtier har den utrættelige lektor fra Mårslet forsynet studerende og forskere med snesevis af fortrinligt annoterede person- og emnebibliografier over danske skønlitterære forfattere og temaer. Hans meget produktive enkeltmandsvirksomhed er nærmest blevet en national institution.

Hvor mange forfattere Jørgensen end har gjort tilgængelig, er hans *magnum opus* uden tvivl bibliografien over den sekundære H.C. Andersen-litteratur. Efter offentliggørelsen af den store retrospektive bibliografi *H.C. Andersen-litteraturen 1875-1968* (Aarhus 1970; herefter kaldt AaJ I) på 2266 indførsler, har han årligt ført denne ajour i tidsskriftet *Anderseniana* og hvert fjerde år kumuleret disse tidsskriftbidrag i særskilt udgivne supplement. De 25 år der er beskrevet på denne måde, er nu samlet til en ny stor bibliografi *H.C. Andersen-litteraturen 1969-1994* (herefter kaldt AaJ II), smukt udgivet af H.C. Andersens Hus i Odense.

Den nye bibliografi indeholder 1944 indførsler, hvoraf de 1622 vedrører perioden 1969-1994, mens de øvrige angår den foregående periode. Bogens inddeling er den samme som i AaJ I, det vil sige en kronologisk ordning, pr. år fordelt over 4 rubrikker: 1) væsentlige selvstændige udgivelser af HCA's værker, for så vidt de er forsynet med indledning, efterskrift og/eller annotationer; 2) værker i bogform, eller bidrag i bøger, om HCA; 3) bidrag i tidsskrifter; 4) avisartikler. Med hensyn til rubrikkerne 2 og 3 er der tilstræbt fuldstændighed, med mindre det drejer sig om bidrag "som forbinder et beskedent omfang med mangel på væsentlighed". Rubrik 4 er, af forståelige grunde, stort set begrænset til danske avisartikler. Anmeldelser af bøger er ikke beskrevet særskilt, men tilføjet som annotation til hovedpublikationen. Bibliografien afsluttes med et emne- og et personregister.

AaJ II byder på adskillige afvigelser fra AaJ I. For det første er den årlige produktion af HCA-studier vokset fra gennemsnitligt 25 til hele 65. For det andet viser emneregistret hvad eventyrene angår en interesseforskydning mod de mere komplicerede eventyr med flere tolkningslag, som *Den grimme Ælling* (27 bidrag mod 7 i AaJ I), *Skyggen* (29 mod 13) og *Sneedronningen* (22 mod 9). Interessen for hvad der skjuler sig bag overfladen fremgår også af det generelle emne 'psykologiske / psykoanalytiske studier' (21 mod 10). Et andet tolknings-tema som får en betydelig større opmærksomhed er 'oversættere og oversættelsesproblematikken' (29 mod 12).

I øvrigt er emnerne og indfaldsvinklerne meget forskellige, og takket være Jørgensens udførlige, men altid relevante annotation er bibliografien, som jo egentlig bare er et middel, også læseværdig i sig selv. Det er f.eks. fornøjeligt at se hvilken ståhej Jens Jørgensen udløste med sin bog *HCA - en sand myte* (1987) med påstanden om, at HCA skulle være en uægte søn af Christian VIII. Og det er imponerende at læse at det japanske HCA-selskab har udgivet hele 12 årbøger, med artikler om emner som asketræ-motivet i eventyrene. Apropos eksotiske bidrag finder man mærkeligt nok ingen af de 103 *kinesiske* bidrag 1973-1988, som beskrives i den bog, Jørgensen selv har redigeret, *Andersen og Verden* (Odense 1993, s. 501-505). Skyldes det bibliografens autopsi-trang?

Hvad angår de mere velkendte *nederlandske* bidrag: dem er der 45 af, det vil sige 2,7 % af bogens indførsler. Meget produktive år er 1971 (6 nederlandske studier, hvoraf de 5 ved Hans Reeser) og HCA-mindeåret 1975 (13). Reeser er med i alt 12 indførsler klart den mest produktive forsker, mens Annelies van Hees indtager anden plads med 8. I øvrigt mangler Reeser's artikel 'HCA's dagboeknotities over zijn bezoeken aan Den Haag' (*Jaarboek Die Haghe*, 1973), mens hans studie over de nederlandske oversættelser af *Billedbog uden Billeder* fra 1972 (AaJ II nr. 211) fejlagtigt gentages som studie fra 1979 (AaJ II nr. 664). Tre væsentlige Anderseniana der for øvrigt mangler, er dokumentationsmappen *Hans Christian Andersen* (Den Haag: Nederlands Bibliotheek en Lector Centrum, 1978, + årlige supplementer), HCA-udstillingskatalogen *Mijn leven is een aardig sprookje* (Den Haag: Koninklijke Bibliotheek, 1990), og en artikel ved Wiel Kusters om *Nattergalen*, 'Cantat ergo est' (i *De Gids* 1990).

Indførslerne 1607-1905 vedrører tilføjelser til AaJ I, altså studier fra perioden 1875-1968. Af de 65 nederlandske tilføjelser over denne periode som jeg registrerede i min bibliografi *Dansk skønlitteratur i Nederland og Flandern 1731-1982*, har Jørgensen kun overtaget ganske få, stort set med rette, da de fleste ikke er væsentlige i internationalt perspektiv. Det er bare en skam at forfatteren Godfried Bomans' HCA-essay (DSiNF nr. 367, jf. også 440) mangler, i lyset af HCA's sandsynlige indflydelse på Bomans' egne eventyr (et godt emne for et speciale...).

Numrene 1906-1928 er forsynet med overskriften 'Nogle henvisninger til litteraturen fremkommet før 1875'. Det er temmelig uklart, hvilken status disse henvisninger har. Jørgensen har åbenbart hverken tilstræbt

fuldstændighed eller væsentlighed: f.eks. mangler Georg Brandes' banebrydende Andersen-essay fra 1870, mens en ubetydelig artikel på 2 sider fra *Illustreret Tidende* er optaget. Forhåbentlig fuldstændiggør Jørgensen denne lille fortegnelse ved en senere lejlighed. Jeg benytter lejligheden til at pege på 'Levensschets van den beroemden Deenschen dichter Johannes Christiaan Andersen' i *Nieuwe Keur van nuttige en aangename Mengelingen*, Amsterdam 1838, s. 291-316 (med tak til Bernt Luger, Universiteit van Amsterdam, for oplysningen).

De få kritiske noter som er anført ovenfor, er petitesser i forhold til den store beundring som dette værk må vække. Utvivlsomt vil det være med til at øge omfanget af AaJ III, *H.C. Andersen-litteraturen 1995-2020*.

Diederik Grit, Hogeschool Maastricht